

3 בנובמבר 2024

לכבוד

פרופ' דניאל חיימוביץ

נשיא אוניברסיטת בן גוריון ויו"ר ועד ראשי האוניברסיטאות

בדוא"ל president@bgu.ac.il

ובדוא"ל dvora@mail.iucc.ac.il

שלום רב,

הנדון: הבטחת מרחב דמוקרטי בקמפוסים

עם פתיחת שנת הלימודים האקדמית 2024-2025, אנו רואים לנכון לפנות אליך - ודרכך אל כל נשיאי אוניברסיטאות המחקר, בדברים כלהלן:

- ועדת המעקב לענייני החינוך הערבי הינה גוף ייצוגי ומקצועי, שפועל למען קידום זכויותיהם ומעמדם של האזרחים הערבים במערכת החינוך ובהשכלה הגבוהה. בתוך כך הוועדה פועלת, ביחד עם גורמים שונים במערכת החינוך ובאקדמיה, למען הסרת חסמים בפני נגישותם של תלמידים ערבים ללימודים אקדמיים.
- המלחמה המתמשכת הציבה ועדיין מציבה בפני כולנו אתגרים וקשיים רבים, שעל חלקם עמדנו בפנייתנו מיום 22.10.2023 אל קודמך בתפקיד (להלן – "הפנייה הקודמת"), שבה גם הבענו את נכונותנו לכל שיתוף פעולה נדרש להבטחת מרחב אקדמי דמוקרטי, ואווירת לימודים נקייה מכל סוג של הסתה, גזענות ואלימות. לנוחותך, הפנייה הקודמת, כמו גם תשובת קודמך בתפקיד לפנייה, מצורפות למכתב זה.
- בשנה האקדמית החולפת היינו עדים למסע הסתה ורדיפה פוליטית נגד סטודנטים ומרצים ערבים. במסע זה השתתפו התאחדות הסטודנטים הארצית וקבוצות קיצוניות בקמפוסים, שסימנו את הסטודנטים והמרצים הערבים כאויבים, והציגו כל התבטאות לגיטימית מצידם כ"תמיכה בטרור".
- בלחץ שבין היתר קבוצות אלה הפעילו, עשרות רבות של סטודנטים ערבים הועמדו לדין משמעתי בגין התבטאויות ופרסומים ברשתות החברתיות. זאת, כאשר מעקבנו ונתונים עדכניים שבידינו מצביעים על כך שיותר ממחצית ההליכים הסתיימו בזיכוי מוחלט או בעונשים "חינוכיים" קלים.
- כמו כן ראינו מהלכים של הנהלת מוסדות אקדמאים, שאינם עולים בקנה אחד עם החופש האקדמי וחופש הביטוי הפוליטי בקמפוסים. כך, למשל, בעניינה של פרופ' נאדרה שלהוב-קיבורקיאן מהאוניברסיטה העברית בירושלים, שהושעתה מהוראה ואף נעצרה ונחקרה במשטרה בגין הבעת דעה שונה, שאינה תואמת את הקונצנזוס הדורסני שנוצר סביב המלחמה, אך חוסה, לדעתנו, תחת חופש הביטוי האקדמי והפוליטי.
- לזאת יש להוסיף את האיומים החדשים שצצו בשנה החולפת, ושמתבטאים ביוזמות ובהצעות חוק שחותרות תחת אושיות החופש האקדמי והמחקרי. נציין, למשל, את קמפיין שלטי החוצות של התאחדות הסטודנטים הארצית, שביקש להכפיש מרצות שהתבטאו שלא לרוחה של ההתאחדות ולהציגן ברבים כתומכות טרור.

7. נציין גם את הצעות החוק שנועדו כדי להפקיע את עצמאותם של מוסדות להשכלה גבוהה, ולהשתיק קולות באקדמיה שחורגים מהקונצנזוס, ובכלל זאת הצעת חוק המועצה להשכלה גבוהה (תיקון - פיטורי סגל אקדמי בשל הסתה או תמיכה בטרור והפחתת תקציב), התשפ"ד-2024, והצעת חוק זכויות הסטודנט (תיקון - הרחקת סטודנטים תומכי טרור ממוסד לימוד ופירוק תאים תומכי טרור), התשפ"ג-2023.
8. לא נרחיב כאן באשר לסכנה הנשקפת לאקדמיה מיוזמות ומהצעות חוק אלה. שכן ככל הידוע לנו, ועד ראשי האוניברסיטאות הביע את התנגדותו הנחרצת להן ואת סלידתו מתוכנן, ועל כך אנחנו בהחלט מברכים.
9. יחד עם זאת, נבקש לחזור ולהתריע, כי מהלכים ויוזמות שבאות כדי "להעניש" סטודנטים וחברי סגל אקדמי על עמדות והתבטאויות שאינן מיישרות קו עם הקונצנזוס, הינם מנוגדים בתכלית הניגוד לערכי היסוד בדבר כבוד האדם, השוויון, הפלורליזם, הסובלנות ורב-התרבותיות, שהאקדמיה אמורה להיות כור מחצבתם וביתם המובהק.
10. חומרתם היתרה של החלטות ומהלכים אלה נעוצה בעיקר בכך שהם למעשה מבקשים לשרטט מחדש את גבולות השיח והניתוח האקדמיים, ובאופן שיכול לייצר בקרב אנשי סגל וסטודנטים אפקט מצנן, אשר אין יותר סכנה ממנו לליבת ולמהות העשייה המחקרית והאקדמית.
11. ובכן, במהלך השנה החולפת התקבלו אצלנו פניות ועדויות, שמאוששות את החשש מפני האפקט המצנן, ושמהן עולה, כי חברי סגל רבים מרגישים שהם מאוימים ונרדפים, ושעשייתם האקדמית נתונה למעקב ולבחינה קפדנית תחת זכוכית מגדלת. בכלל זאת לא מעט חברי סגל דיווחו על הכפשות והאשמות מופרכות מהסוג של "גייס חמישי" ו"תמיכה בטרור", שהוטחו בהם ברבים או בפרטי, ועל כך שלא אחת זה מנע מהם להתבטא ולפעול בחופשיות.
- בשולי הדברים נציין, כי רבים אף הביעו חשש שמא אווירת הגזענות תחלחל לסקרי הוראה ותטה אותם שלא בצדק לרעתם, וזאת באופן שיכול לפגוע במשרתם ו/או בסיכויי קידום.
12. עדויות אלה מצטרפות לפניות שעדיין מגיעות אלינו מסטודנטים ערבים רבים, שמדווחים מצד אחד על קשיים נפשיים, פחד וחוסר ביטחון בקמפוסים, ומצד שני על התחושה שהם לא זוכים לתמיכה מספקת ולהגנה אפקטיבית מצד הנהלת המוסדות האקדמאים שבהם הם לומדים. פניות ותחושות אלו הוצגו בפני קודמך בתפקיד בפנייה הקודמת, אך חשוב שנעדכן, כי מאז הצטברו אצלנו הרבה אינדיקציות, שמעידות על מגמה מדאיגה של רגיעה מפני כל התבטאות ומפני הבעת כל דעה, שהחלה רווחת בקרב סטודנטים ערבים.
13. משיחות וממפגשים שאנחנו מקיימים באופן שוטף עם חוגים ופורומים סטודנטיאליים שונים ומגוונים, ניכר כי סטודנטים רבים מעדיפים כיום לשתוק לחלוטין ולא להתבטא בכל צורה ובכל עניין, וזאת מהחשש שיואשמו ב"תמיכה בטרור", ולאור המחירים הכלכליים והנפשיים הכבדים, שהם יצטרכו לשלם בדרך הארוכה עד להוכחת "חפותם" ומימוש זכותם לחופש הביטוי.
14. נדמה שאין ולא יכולה להיות מחלוקת, כי שתיקה והימנעות מעשייה מחקרית בקמפוסים פוגעות בגרעין הקשה של העקרונות שעליהם מושתתת האקדמיה, שאין לה קיום ועתיד באווירה של פחד, אימים וכניעה.
15. לנוכח טשטוש הגבולות, שהיינו עדים לו בשנה החולפת, בין התבטאויות ביקורתיות לגיטימיות לגילויי תמיכה באלימות וברור, נבקש לחזור ולהזכיר, כי החופש האקדמי וחופש הביטוי הפוליטי בקמפוסים

נועדו לא רק כדי להגן על עמדות והשקפות שאינן בקונצנזוס הלאומי או הציבורי, אלא גם ובעיקר כדי לעודד חשיבה ומחקר ביקורתיים, שמאתגרים את הקונצנזוס ואף קוראים עליו תיגר. מכאן שחופש הביטוי באקדמיה הוא בעיקר החופש להביע עמדות ביקורתיות בנוגע למלחמה ולהתנהלות והממשלתית והצבאית במסגרתה, כולל עמדות שנתפסות כ"אנטי-ציוניות", ועמדות בדבר הפרות זכויות אדם ודיני המלחמה.

16. בתוך כך גם עמדות ביחס לטרגדיה האנושית חסרת התקדים שמתחוללת בעזה בחסות המלחמה, ובכלל זאת הבעת רגשות תמיכה והזדהות עם כאבם וסבלם של אלפי ילדים וקורבנות פלסטינים חפים מפשע, אין בינן ובינן "תמיכה בטרור" ולא כלום. השימוש הציני בגילויי הזדהות לגיטימיים כאמור לשם האשמת סטודנטים ואזרחים ערבים בישראל בתמיכה בטרור הפך לדפוס פעולה שכיח וקבוע מאז פרוץ המלחמה.

17. בהקשר זה נציין, כי בית המשפט העליון עמד כבר בתחילת המלחמה על האבחנה הנדרשת בין הזדהות מותרת עם כאבם של חפים מפשע בעזה ובין גילויי תמיכה באלימות וברור: "חשוב גם להדגיש כי יש להבחין בין גילויי תמיכה באויב בעת מלחמה ודברי עידוד, שבח ואהדה למעשי טרור בכלל ולטבח שבוצע בעוטף עזה בפרט, לבין ביקורת מותרת על מדיניות הממשלה או הזדהות עם סבלם של תושבי עזה שנפגעו במהלך הלחימה ושאינם מעורבים בפעילות טרור." (בג"ץ 8007/23 מפלגת חד"ש – החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון נ' מפכ"ל המשטרה (נבו), 8.11.2023, פיסקה 11 לפסק דינו של השופט עמית).

18. לצערנו הרב, גם עתה, עם פתיחת שנת הלימודים 2024-2025, עדיין ניכרות בקרב הסטודנטים וחברי הסגל הערבים תחושות הרדיפה וחוסר הביטחון, האישי והאקדמי, ועדיין מרחפים יוזמות ואיומים למסד בחוק מנגנוני השתקה ושליטה בקמפוסים.

19. כל זאת כאשר הסטודנטים הערבים נאלצים גם להתמודד עם ההשלכות הכלכליות ההרסניות של המלחמה, שהכו בהם הכי הרבה. מדיווחים רבים שמגיעים אלינו עולה תמונה עגומה של סטודנטים רבים שאיבדו את מקום עבודתם או את מקורות המימון של לימודיהם ו/או מגוריהם במעונות הסטודנטים ובדירות ששכרו.

20. הקשיים והאיומים כאמור מגבירים את החשש לנשירת סטודנטים ערבים מההשכלה הגבוהה, חשש שעליו עמדנו בפנייה הקודמת. זאת, כאשר ברקע מתפרסמים ע"י תוכנית "רואד", שנוסדה ע"י המלי"ג במטרה להרחיב את הנגישות להשכלה גבוהה בחברה הערבית, נתונים מדאיגים, שלפיהם כמחצית מהסטודנטים הערבים שוקלים ללמוד בחו"ל (ר' בקישור: <https://www.maariv.co.il/news/education/article-1143564>). נתונים אלה מצטרפים לממצאים שפירסמה התכנית לקראת פתיחת שנה"ל החולפת, ושהצביעו על השלכות קשות של המלחמה על הסטודנטים הערבים, שבחלקם אף לא היו בטוחים/מתכוונים להתחיל את שנת הלימודים משיקולים כלכליים וביטחוניים (ר' בקישור: https://webversion.net/ia_cvqBo9C).

21. מצב דברים זה מחייב נקיטה בפעולות מיידיות ואפקטיביות מצד הנהלת האוניברסיטאות לצורך שמירה על ביטחונם וזכויותיהם של הסטודנטים וחברי הסגל הערבים. זאת, בנוסף לצורך במתן מענים ופתרונות למצוקות ולקשיים שנוצרו בקרב הסטודנטים הערבים בצל המלחמה, לרבות בהיבט הכלכלי.

למען שלמות התמונה נציין, כי ערים אנו לצעדים חשובים ומבורכים שנקטו בכיוון זה ע"י הגורמים המופקדים על נושא ההכלה, הגיוון והרב-תרבותיות בחלק מהאוניברסיטאות. אך נראה שאין בכך די כדי לתת מענה מספק לכלל האתגרים והצרכים, שמחייבים בכל מקרה תוכניות פעולה הוליסטיות ורב תחומיות.

22. בין היתר בשלב זה נדרשות לדעתנו הפעולות שלהלן :

א. פעולות יזומות להעלאת מודעות בקמפוסים באשר למהותם ולחשיבותם של החופש האקדמי וחופש הביטוי הפוליטי, ובאשר לזכות הבסיסית להביע דעות ועמדות החורגות מהקונצנזוס ללא מורא ופחד.

ב. בכלל זאת חיונית לדעתנו בעיתוי זה הודעה פומבית מצד הנהלת האוניברסיטאות שמוקיעה את מסע הרדיפה וההסתה נגד סטודנטים וחבריות סגל ערבים, ושמהירה הבהר היטב את הלגיטימיות של דעות ביקורתיות בנוגע למלחמה, לרבות גילויי הזדהות עם כאבם וסבלם של קורבנות פלסטינים חפים מפשע שנפגעים במהלכה. הודעה זו הכרחית על מנת לבלום את המהלכים והניסיונות הבלתי פוסקים מצד התאחדות הסטודנטים וגורמים נוספים בקמפוסים להשתיק ולדכא קולות שונים וביקורתיים.

ג. להנחות את הגורמים המופקדים על האכיפה המשמעתית להקפיד הקפדה יתרה, דווקא בימים קשים ומורכבים אלו, על זכויותיהם של הסטודנטים הערבים, ולאפשר קיום מירבי לזכות לחופש הביטוי.

ד. הפעלת תוכניות לתמיכה נפשית ומקצועית בסגל האקדמי ובסטודנטים הערבים, וזאת בנוסף להפעלת תוכניות לחינוך לדמוקרטיה ולסובלנות בהשכלה הגבוהה.

ה. הפעלת תוכניות לתמיכה כלכלית בסטודנטים הערבים, לרבות פעילות לצורך הנגשת מערך הסיוע והמלגות הקיים, ופעילות להגברת המערך הקיים באופן שנותן מענה ראוי והולם לצרכים הגדלים.

23. אנחנו מצידנו חוזרים על נכונותנו לכל שיתוף פעולה לקידום כל פעולה נדרשת ומוצעת כאמור ; ונציין כאן, כי בתשובה לפנייה הקודמת הובעה ע"י קודמך בתפקיד היענות לבקשתנו לקיום פגישה עם נציגי ור"ה לצורך דיון בכלל הסוגיות והאתגרים ובחינת שיתופי פעולה אפשריים, אך הדבר לבסוף לא הסתייע. נשמח מאוד אם הדבר יתאפשר עתה, ואם תפעל לקידום פגישה כאמור.

מפאת החשיבות והדחיפות אודה על התייחסותך מוקדם ככל הניתן.

בברכה,

ד"ר שרג' חסאן, יו"ר ועדת המעקב לענייני החינוך הערבי

העתקים – נשיאי האוניברסיטאות חברי ור"ה (בדוא"ל)

22 באוקטובר 2023

לכבוד

פרופ' אריה צבן

נשיא אוניברסיטת בר אילן ויו"ר ועד ראשי האוניברסיטאות

בדוא"ל President.Office@biu.ac.il

ובדוא"ל dvora@mail.iucc.ac.il

שלום רב,

הנדון: פגיעה במרחב הדמוקרטי בקמפוסים - הסתה נגד הסטודנטים והמרצים הערבים

לנוכח ההידרדרות החמורה בשיח כלפי הסטודנטים והמרצים הערבים ברוב האוניברסיטאות והמוסדות להשכלה גבוהה, ראיתי לנכון לפנות אליך בבקשה לקיום פגישה ובדברים כדלקמן:

1. ועדת המעקב לענייני החינוך הערבי הינה גוף ייצוגי ומקצועי, שפועל למען קידום זכויותיהם ומעמדם של האזרחים הערבים במערכת החינוך ובהשכלה הגבוהה. בתוך כך הוועדה פועלת, ביחד עם גורמים שונים במערכת החינוך ובאקדמיה, למען הסרת חסמים בפני נגישותם של תלמידים ערבים ללימודים אקדמיים.

2. האזרחים הערבים בישראל נתונים למסע הסתה מסוכן החל מאירועי הזוועה מיום 7.10.23 והמלחמה שמתחוללת מאז. הם סומנו ע"י חלקים רבים בחברה הישראלית כאויבים, ובוצעו כלפיהם התנכלויות קשות בטענות גורפות של "תמיכה בטרור". זאת, לצערנו, בליבוי ובעידוד של בעלי תפקידים וגורמים ממלכתיים.

3. מסע זה לא פסח על המוסדות להשכלה גבוהה, כאשר במרבית הקמפוסים מתנהל מאז פרוץ האירועים קמפיין מאורגן של הסתה ורדיפה פוליטית. תלונות ודיווחים רבים שהגיעו אלינו מצביעים בבירור על קיומן של קבוצות רבות ברשתות החברתיות שמנהלות צייד מכשפות שיטתי נגד סטודנטים ומרצים ערבים.

4. בהתאם למידע שמופץ ע"י קבוצות אלה, ובלחץ שהן מפעילות, ננקטו עד כה הליכי השעיה והרחקה נגד עשרות סטודנטים, ובחלק מהמקרים אף לפני מיצוי הליכי הבירור הנדרשים ובהתבסס על נתונים מוטעים. למען הדיוק אציין, כי מקצת ההליכים ננקטו ע"י האוניברסיטאות, ואילו במרביתם ננקטו ע"י המכללות.

5. לפי בדיקה שנעשתה ע"י מומחים וארגונים לזכויות אדם, שנרתמו ביחד איתנו לבלימת מסע הרדיפה, ברוב המקרים מדובר בפרסומים לגיטימיים, המוגנים בחופש הביטוי. במקרים רבים מדובר בקריאות להפסקת המלחמה או להימנע מפגיעה בילדים ובחפים מפשע או אף בתפילות

שגרתיות לשמירה על חייהם של אלה. זאת, בנוסף לפרסומים שמבטאים את תחושת הכאב וחוסר האונים שאוחזת בכולנו בימים נוראים אלה.

6. בעוד שהסטודנטים הערבים נתונים לרדיפה ולהליכים כאמור, הרשתות החברתיות וקבוצות דיון בקמפוסים, שבחלקן מזוהות במובהק עם גורמים בעלי אג'נדות פוליטיות עוינת כלפי הציבור הערבי, רוויות בפרסומים גזעניים, שמציגים את הסטודנטים הערבים כתומכי טרור, ושקוראים לנהוג כלפיהם באלימות ולבצע בהם פעולות נקם. זאת, בנוסף להכפשות נגד מרצים שיצאו נגד מסע הרדיפה, ושתוארו אף הם בכינויים כמו "אויבים" ו"גייס חמישי". בשלב זה לא נראה שננקטים צעדים משמעותיים נגד פרסומים אלה.

7. מעבר לפגיעה בחופש הביטוי שלהם, מסע הרדיפה הציב את הסטודנטים הערבים במציאות חדשה, מסוכנת ונפיצה. הם חשופים למתקפות מילוליות ואף פיזיות בקמפוסים ומחוצה להם, וזאת בנוסף לקשיים הנפשיים, תחושות הפחד וחוסר הביטחון. בו בזמן הם מרגישים שהופקרו לגורלם בהתמודדות עם סיטואציה קשה זו, ללא תמיכה מספקת וללא הגנה אפקטיבית.

8. בהקשר זה אבקש לשתף אותך בכך שכבר מתקבלות אצלנו פניות של סטודנטים מבוהלים ומפוכדים, ששוקלים להפסיק את לימודיהם האקדמיים, וזאת בנוסף לתלמידים שרק התקבלו ללימודי שנה א' ושכבר חושבים על אי-התייצבות ללימודים ו/או על חלופות אחרות.

9. השלכות חמורות ומצערות אלו קורות דווקא כאשר אנחנו מתחילים לראות תוצאות חיוביות למאמצים רבים שנעשו בשנים האחרונות למען הרחבת נגישותם של האזרחים הערבים ללימודים אקדמיים, ובתוך כך למניעת נשירת סטודנטים ערבים מההשכלה הגבוהה. אנחנו אומנם לקחנו חלק במאמצים כאמור, אך לא מעט מהלכים ותוכניות מבורכות וחשובות בהקשר זה ננקטו ע"י האוניברסיטאות או בשיתוף איתן.

10. לא מן הנמנע להזכיר בהקשר זה, כי האזרחים הערבים בישראל נמצאים גם כן בנקודת מוצא נחותה בקבלה ללימודים אקדמיים. להווי ידוע, כי הם נמנים, גיאוגרפית, חברתית וכלכלית, עם אוכלוסיית הפריפריה, על כל המשתמע מכך, וכי ההפליה ההיסטורית כלפיהם פגעה בשוויון ההזדמנויות שלהם בלימודים אקדמיים.

11. מכאן החרדה העמוקה שאוחזת בנו לנוכח מסע ההסתה והרדיפה שמתחולל בקמפוסים; ולצערי, אנחנו כבר מזהים מצוקה ממשית בקרב סטודנטים ערבים רבים, והערכתנו היא שמרקם החיים האקדמי והסטודנטיאלי דוהר לקראת שסע חסר תקדים בחומרתו ובהשלכותיו החברתיות והחינוכיות.

12. ההשלכות והמציאות החדשה שנוצרו כאמור מציבות בפני כולנו אתגרים רציניים, אשר דורשים היערכות מיוחדת ודחופה, בטרם יהיה מאוחר מדי; ודווקא בשל כך נדרשת עכשיו הקפדה יתרה בשמירה על זכויות הסטודנטים בקמפוסים. בכל מקרה ותחת כל מצב רדיפה פוליטית מקומה לא יכירנה במוסדות אקדמיים, שהינם ביתם וכור מחצבתם של ערכי היסוד בדבר חופש הביטוי, השוויון, הסובלנות ורב-התרבותיות.

13. מכאן ומכל האמור לעיל פנייתי זו אליך ואל חברי ועד ראשי האוניברסיטאות לפעול בדחיפות על מנת לשמור על ביטחונם וזכויותיהם של הסטודנטים הערבים בקמפוסים, ולהבטחת חזרה של מרחב אקדמי תקין, מכיל וסובלני; ובתוך כך לשנן בפני גורמי המשמעת באוניברסיטאות

את חובתם דווקא בימים קשים אלה לנהוג ברגישות, בשוויוניות, ותוך מתן קיום מירבי לחופש הביטוי ולזכויותיהם של סטודנטים בהליכי משמעת.

14. אנחנו מוכנים לקחת חלק בכל פעילות נדרשת על מנת לבלום את ההתדרדרות ולהבטיח אווירת לימודים נקייה מכל סוג של הסתה, גזענות ואלימות. לצורך בחינת אפיקי פעולה משותפים, נשמח אם תפעל לקידום פגישה בינינו, בהשתתפות נציגות של סטודנטים ואנשי/נשות אקדמיה מטעמנו, ובין נציגים מטעם ור"ה.

מפאת החשיבות והדחיפות אודה על התייחסותך מוקדם ככל הניתן.

בברכה,

ד"ר שרף חסאן, יו"ר ועדת המעקב לענייני
החינוך הערבי

העתקים – נשיאי האוניברסיטאות חברי ור"ה (בדוא"ל)

י' חשוון תשפ"ד, 25 לאוקטובר 2023

לכבוד

ד"ר שרף חסאן, יו"ר ועדת המעקב

לענייני החינוך הערבי

שלום רב,

הנדון: פגיעה במרחב הדמוקרטי בקמפוסים - הסתה נגד הסטודנטים המרצים הערבים
(תגובה למכתבך מה- 22.10.23)

ראשית, אני מבקשת להודות לך על מכתבך. הנושא שהעלית מעסיק את הנהלות
האוניברסיטאות לא מעט במיוחד בימים אלה.

הגיוון, השונות, רב התרבותיות הם נשמת אפה של האקדמיה. אנו מטפחים ערכים אלו,
וחשיבותם אינה פוחתת גם בזמן המלחמה האיומה הזו שנכפתה עלינו.

אולם בכל זאת עלי לציין שהצגת הדברים במכתבך לוקה בחד צדדיות קשה.

לצערנו- במקרים רבים, ישנם ביטויי תמיכה פומביים מזעזעים במעשה הטבח שהתרחש
כאן, מצד סטודנטים וסטודנטיות. חובתה המוסרית של האקדמיה בישראל ובעולם כולו
לגדוע ביטויים אלו, והאוניברסיטאות פועלות לשם כך בצורה נחרצת, באמצעות הליכים
הוגנים ושקופים, ובמגבלות החוק הישראלי ותקנוני המשמעת של המוסדות.

לצד זאת, בכוונתינו לעמוד על כך שזכותו של כל סטודנט תישמר להשמיע ולבטא את
עמדותיו ודעותיו, גם בביטויים שעל פניו נראים קשים ביותר – ובלבד שאינם מגיעים לכדי
האסור בחוק.

אנו לא נאפשר רדיפה של סטודנטים ערבים רק משום היותם ערבים. יחד עם זאת, לא
נוכל לעבור לסדר היום על התבטאויות מסיתות או קוראות לפגוע בקבוצות חברתיות על
בסיס השתייכותן הדתית או הלאומית, ונפעל נגדן בנחרצות.

לפני כולנו הליך איחוי וריפוי ארוך בסיום המלחמה. נשמח לקיים פגישה עם נציגיכם
בהמשך, לצורך סיעור מוחות משותף.

בברכה,

פרופ' אריה צבן – יו"ר ור"ה ונשיא אונ' בר אילן

העתק:

נשיאי אוניברסיטאות המחקר